

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошто: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Лівон.
Прага „Діло“.

Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з нинішню) 5.00 зол.
Чвертьрічно 15.00 „
Піврічно 30.00 „
Річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ЧЕ.
ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ 6-НИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Роззброюють Абіссинію.

АДДИС-АБЕБА. 3. 1. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє, що від 3-го жовтня 1935 р. до 30-го листопада минулого року здобуто або сконфісковано в Абіссинії 299 тисяч крісів, понад 1.500 пістолів, більше ніж 1.000 скорострілів та 171 гармат.

ГОЛЯНДІЯ І НОРВЕГІЯ НЕ ПРИЗНАЮТЬ АНЕКСІЇ АБІССИНІЇ.

В англійських політичних колах велике вра-

жіння викликали телеграми королеви Голландії Вільгельміни і короля Норвегії Гакона VII. до негуса Гайле Селасіє з новорічними побажаннями. Королева Вільгельміна заявила, що завоювання Абіссинії Італією вважає безправством. Норвежський король стверджує, що Норвегія не признає анексії Абіссинії. Гайле Селасіє відповів на обидві телеграми дуже сердечно, радіючи, що держави Блоку Осло не признають анексії Абіссинії.

Наступ на залізничний шлях Мадрид-Валенсія.

Національні війська підготовляються до наступу на Лван і на залізничний шлях Валенсія-Мадрид. На північ від Теруелю національні війська здобули сильні позиції червоних.

Офіційний комунікат міністерства оборони каже, що урядові війська наглим випадком здобули ряд будинків у Теруелю. Відділ національних військ, що завзято боронився, попав у полон.

МОРОЗ І СНІГОВІ ПРИПИНЮЮТЬ НАСТУП.

Комунікат головної квартири національних військ стверджує, що великі снігові і сильний мороз припинюють у великій мірі операції та тересування національних військ. Усеж такі національні війська викладають червоних з їх осередків оборони, здобуваючи багато важних позицій. Втрати червоних доходять до кількох тисяч. Національні війська обсадили оба

береги ріки Турія. Червоні міліціонери бороняться вже лиш поодинокими гуртами, прикриваючи відворот розбитих і здеморалізованих червоних військ. Літаки національних військ бомбардують завзято втікачів.

ПОХОРОНИ ЧУЖИННИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

В Сарагосі відбулись вчора похорони трьох американських та англійських журналістів, які згинули під Сарагосою. На богослуження прибули вищі представники влади з ген. Москардом, як репрезентантом ген. Франка, еспанські і закордонні журналісти і маси народу. На доповідях зложено багато вінків. Шеф штабу північної армії ген. Гасало виголосив промову про заслуги поляглих, закінчивши її окликом у честь Англії, Заучених Держав та Еспанії. Опісля домовини поляглих відвезли до Андай.

Виїмковий стан у Гонконгу.

Райтер повідомляє з Гонконгу про введення закону про виїмковий стан, застосованого вже в 1931. р. Адміністраційна влада дістає на підставі того закону широкі компетенції, нпр. право переводити ревізії без окремих наказів, конфіскації майна, право видалявати небажаних людей з Гонконгу без судового процесу і т. д.

БОМБИ ПЕРЕД ЯПОНСЬКИМ КОНСУЛЯТОМ.

Домей повідомляє з Шангаю, що перед будинком японського генерального консульства в Шангаю знайшли бомби. Поліція шукає за винувниками, які підложили бомби.

Криваві демонстрації в Єгипті.

Вчора відбулось засідання парламенту, на якому новий прем. Магмед-Могамед відчитав декрет про відложення нарад на один місяць. Коли прем'єр хотів виголосити промову, вафдисти уладили бурхливу маніфестацію і тому предсідник палати послів замінив засідання. Перед парламентом дійшло до демонстрації студентів, підчас якої ранено 30 осіб. У м. Таш-

та поліція зранила підчас демонстрацій 45 осіб. Преса партії „Вафд“ дуже гостро критикує уряд. По бурхливій демонстрації в парламенті відбулось засідання езекутиви партії „Вафд“, на якому рішили виключити з партії предсідника парламенту Агмед Магера і трьох послів вафдистів.

Москва скидає маску.

В Києві почав виходити з днем 1. січня ц. р. в російській мові новий щоденник „Советская Украина“, що є центральним органом КП(б)У. В першому числі помістив велику статтю генеральний секретар КП(б)У Косіор

підкреслюючи, що Совітська Україна творить нерозривну цілість з СССР. Завданням нового щоденника є боротьба з націоналістичними елементами. (АТЕ).

Чехословаччина забезпечується перед жидівською інвазією.

Чеське пресове бюро повідомляє, що віст. ки про згодний вплив до Чехословаччини великої кількості жидів, які емігрують із Румунії, неправдиві, бо, як запевняють у компетент-

них колах — уряд заінціював низку охоронних засобів для забезпечення національного ринку праці.

Страшна залізнична катастрофа.

У провінції Квантун дійшло до страшною залізничної катастрофи, підчас якої згинуло 40 осіб і 120 було озанених. Причиною катастрофи

— були зливі дощі, які розмили насипи. Тому поїзд, що їхав із Кантону до Вучан, упав із насипу.

За правопорядок і правопочуття.

(З ПРИВОДУ ПРОЦЕСУ ЯРМОЛЮКА).

Львів, 4. січня 1938.

Недавній карно-судовий процес у Рівному проти нашого тамошнього діяча і голови Окружного Комітету УНДО п. Василя Ярмолюка, обвинуваченого за розповсюдження фальшивих відомостей, що можуть викликати публічний неспокій і засудженого за це, — з огляду на фактичне підложжя процесу насуває деякі думки і висновки, що йдуть далеко поза судову салю.

Причиною карно-судового процесу проти В. Ярмолюка була написана мною брошура „За рідну землю“, „Народ без землі — риба без води“ як відбитка статей з львівської „Свободи“, офіційного органу УНДО, що появилася друком у Львові в листопаді 1936. р. Львівська цензура не сконфіскувала тоді ані по нинішній дені ані „Свободи“, ані згаданої моєї брошури і вона досі в Галичині знаходиться у свободному обороті і розійшлася тут у тисячах примірників. Нікого теж не потягають тут до карно-судової відповідальності за розповсюдження цієї брошури з тої простої причини, що вона на терені Галичини є зовсім легальним друком, якого зміст не заключає в собі ніяких приступків, передбачених у карному кодексі.

Не буду і не можу тут квестіонувати процесу рівенських судів, зрештою неправосильного, бо зголошено касацію. Пригадаю тільки, що засудили В. Ярмолюка на кару тримісячного арешту і сто золотих гривень за розповсюдження на території рівенського повіту повищої брошури з кінцем 1936. р. ще на три місяці перед її конфіскацією повітовим староством у Рівному, яка прийшла шойно 22. березня 1937. р. Окружний суд у Рівному постановою з 26. березня 1937. р. на внесок прокуратури цю конфіскацію затвердив, догаянувшись в її змісті проступку зі ст. 170. к. к. Цієї постанови не доручили досі ані мені, як авторові, ані Видавничій Спілці „Діло“ у Львові як видавцеві, і тому ми не могли внести спротиву проти конфіскації, щоб спонукати явну судову розправу і вказати нестійність конфіскації.

Дотеперішня конфіскаційна практика рівенських властей у повищій справі нарушила теж і постанови обов'язуючого там пресового декрету з 7. лютого 1919. р., а саме його ст. 27, що постановляє таке:

„На поодинокі друку може бути наложений арешт з розпорядку інституції або урядовця до пресових справ при рівночасному виточенні судового процесу проти винних, якщо у змісті таких друку містяться позначки проступку, передбаченого в карному кодексі, з винятком проступків, що їх доводимо на підставі приватного обвинувачення.“

На згаданий друк наклали в Рівному арешт, але ані мені як авторові, ані дирекції Видавничої Спілки „Діло“ у Львові, як видавцеві, не виточили досі ніякого судового процесу, як згодним винувникам проступку зі ст. 170. к. к., як цього вимагає ст. 27. пресового декрету з 7. лютого 1919. р., хоч наші адреси були знані і повітовому староству і державній прокуратурі в Рівному. Зате та влада потягнула до карно-судової відповідальності В. Ярмолюка і то за кольпартажу згаданої моєї брошури ще на три місяці перед її арештом, всупереч постанові ст. 32. цитованого пресового декрету, яка каже, що тільки „в часі тривання арешту не вільно розповсюджувати друка, обнятих арештом“. Словом — коваль завинив, а шлюсаря повісили.

В Галичині обов'язує австрійський пресовий закон з 17. грудня 1862. р. і він в основних

за 340 копійкою або при зборі 24 копійкою за 24

7 об'ємна високої класу суперетеродина PHILIPS Super 4-38A

своїх постановках є подібний до цитованого польського пресового декрету з 7. лютого 1919 р., бо оба стоять на засаді свободи преси і не знають превентивної цензури, як це було за царських часів у Росії. Польський карний кодекс від 1932 р. обов'язує на території цілої Польщі від 1. вересня 1932 р. а до його застосування у деяких пресових випадках є покликана поліція і прокураторська влада та суд тої місцевості в Польщі, де друк видає: у даному випадку компетентною є тільки дотична влада у Львові, бо тут видали та друкували інтрижований мою брошуру.

Факт з процесом і засудом В. Ярмолюка мабуть не останній, бо на черзі є даліші процеси в Рівному у зв'язку з розповсюдженням — теж ще перед конфіскацією, тої самої згаданої брошури. При цьому виходить, що дуже чепечесну роллю відіграв у справі конфіскації цієї брошури і спричинення процесів дехто з послів ВУО. Цікавий і характеристичний момент підпису рішучої репліки прокуратури на апеляційній розправі в окружному суді в Рівному 29. грудня м. р. у справі оба. В. Ярмолюка. Скажу він ні більше, ні менше, що після ВУО прилягло похваляють польонізаційну і колонізаційну політику уряду на Волині, зокрема пос. Скрипник, і є з неї задоволені — та ще саушно на думку цього прокуратора уряд веде польонізаційну політику на Волині, бо він як польський уряд іншої політики і не може вести. Чи той виступ прокуратора відомий п. Скрипникові та що він на це скаже?

Очевидно, кожному полякові, отже й державному прокураторові, вільно мати свою думку на ціл польської політики на українських етнографічних землях у Польщі. Миють П. як відомо, не тільки єдики, але і тутешні „красовці“, з яких один — Міхал Старчевський на публічному відчиті в Львові в грудні м. р. звинуватив під апеляції прикинух польських старшин, урядовців, духовників і мішан, що на Волині

тільки виключно самі поляки мають бути рішальним чинником у всьому. Йому подібний Богемслав Подгорський на сторінках місячника „Авангарда Пам'яства Народового“ (ч. 10 і 11 з 1937 р.) в статті „О учнівсь в політичне креснен на Волині“ домагається виразно видачі закону, що забороняв би полякам набувати землю на Волині.

Так, це й вільно, як вільно багато інших речей. Інакше вже, як урядовим шляхом на Волині твориться вже від довшого часу систематичною конфіскацією українських друків, виданих легально в Галичині і тут неконфіскованих, такий незаний ніде в іншій державі парадокс, що те, що легальне й дозволене в одній частині держави — заборонене в другій. Тут і там де один і той сам карний кодекс. У змісті друку, виданого легально в Галичині, галицько-польська влада не добає ніяких ознак якогонебудь проступку з карного кодексу, але догляне їх волинсько-польська влада і закладає арешт на ті друки, не потягаючи ніколи галицьких авторів і видавців тих друків до судової відповідальності, хоч згідно зі ст. 27. обов'язуючого на Волині пресового декрету мусить це зробити. Зате хоче вона запроторити в тюрму місцевих кольпортерів, що розповсюджували легально виданий і неконфіскований у Галичині друк ще перед його конфіскацією на Волині.

Одна держава, один у ній карний закон, а як! дві зовсім інші міри його пристосування в практиці. І як раз це пристосування на Волині захитує справді правопорядок, а в душах наших тамошніх громадян і саме правопочуття, коли бачать, що те, що легальне і дозволене тим самим законом у Галичині та некаральне, за те саме на основі того самого закону на Волині можна потрапити в тюрму. А захитання правопорядку і правопочуття це завжди найбільша загроза для самої держави.

Д-р Степан Баран.

Якість рішає!

Прещізні виконання і сильна конструкція рішають про першенство машин до писання

ЕРІКА і ІДЕАЛЬ

Генеральне представництво і продаж

ЮЛІАН ДОМАГА Львів, Валова 11.

Тел. 228-70.

Прещізніна направи машини у власному вартаті.

Чи сліш, чи чуєш, пан господарю?

Діа сліш, па чуєш, пан господарю?
Встань горі!

(Слова щедрика)

Кожного року читаємо в українській пресі заклики, заклички, а то й накази:

ВСЯ КОЛЯДА РІДНИЙ ШКОЛИ.

На доходах з коляди, що є найповажнішою позицією в бюджеті Рідної Школи, Товариство спирає свій бюджетний прелямінар. Від суми, яку складає українське громадянство Рідній Школі у виді „коляди“ залежить в переважній частині теж і діяльність Т-ва: більша коляда, — ширша і глибша діяльність, живіше й охотніше бє живих праці. Поважна сума по-жертвована з нагоди коляди скріплює духовні сили й змагання Головної Управи Рідної Школи, додає їй гарту й заохоти витримати на своїх відповідальних постах; додає сил поборювати всякі перешкоди, що їх на кожному кроці чигає чимало; стає виховом волі українського громадянства дбати про національне виховання своєї молоді, та призначенням авторитету Рідної Школи у виховних справах. Іншими словами: висота суми пожертвованої українським громадянством Рідній Школі з нагоди коляди є мірилом свідомості, ідейності й жертвенності українського народу взагалі, а висота даних окремим громадянам у відношенні до їх матеріяльної засібності є мірилом свідомості, ідейності й жертвенності окремих жертвodawців.

На цьому місці кушу пригадати, на якій основі проголошується кожного року заклик: вся коляда Рідній Школі.

В дні 3-го червня 1920. р. відбулася у Львові нарада представників всіх українських установ: культурних, освітніх, економічних та всіх українських політичних партій. На цій нараді признано Рідну Школу найвищою національною установою в шкільних справах. Вслід за цим визначенням віддано під педагогічний провід Рідної Школи всі українські приватні школи, народні й середні, та дошкільні й позашкільні виховні установи. Опріч педагогічного проводу покладено на Рідну Школу обов'язок дбати про матеріяльні потреби приватних рідношкільних виховних установ.

На цій нараді передбачено теж і кошти потрібні Рідній Школі на удержування українських шкіл. Про матеріяльні засоби на потреби Рідної Школи повинен поглядати увесь український нарід зо всіх українських земель, як теж і ті, що живуть на еміграції. На український нарід наложено на агаданій нараді представників українських установ і партій моральний обов'язок віддавати на потреби Рідної Школи 1% від всіх статей і несталих доходів, а опріч того всі зборки з нагоди коляди та доходи з імпрез ула-джуваних у місяці січні.

Український нарід прийняв постанову з дня 3. червня 1920 р. за свій моральний обов'язок. Жертвенність на Рідну Школу, зокрема ж коляда збільшується кожного року, а в роках 1928 і 1929. вносила вона понад 100.000 зол. Після тих років починає коляда поступово маліти. В останньому році зложив український нарід з нагоди коляди вже тільки 64.350 зол.

Таке помітне зменшення жертвенності в доси всенародній установі Рідної Школи і

то тоді, коли виховна діяльність Рідної Школи збільшилася на 100%, мусіло викликати тривогу в серцях усіх свідомих українців. Рідна Школа стала задовжуватися. Довги збільшувались з кожним роком. Наближається загроза вже не застою в діяльності, але загроза ліквідації багатьох виховних установ, що сповняють переважну національно-виховну місію в наших містах. Ця тривога за майбутнє Рідної Школи заставляє нас задуматися над причинами, що вплинули на зменшення датків з нагоди коляди та осудити чи те зменшення виправдане, чи ні, і коли ні, коли не виправдане, вказати шлях, що ним треба вернутися до направи заповіданої Рідній Школі втрати.

Тоді, коли Рідна Школа одержувала понад 100.000 зол. нараховувало Товариство 50.000 членів, тобто на кожного члена припадало 2 зол. на „коляду“.

Це був даток відповідальний гідності тих зорганізованих членів-громадян.

Нині нараховує Рідна Школа 100.000 членів. Пропорційно беручи, повинна би Рідна Школа одержати з нагоди коляди від українського громадянства 200.000 зол.

Тверджу, що така сума не за висока й Рідна Школа могла б її кожного року одержати.

Загально виправдують зменшення коляди так званою кризою. Може в роках 1931—35 було в тому виправданні трохи правди. Алеж від двох років криза дуже вже змарніла так, що майже сліду з неї не остало, а коляда Рідній Школі не збільшується. А повинна б збільшитися, не тільки тому, що збільшилося число членів, але теж і тому, що сама рідношкільна свідомість народу зросла в останніх роках не на 100, але на багато зсоток %. Доказом цього сотки дитячих садків, постійний приріст Кружків і Повітових Союзів Кружків та арешті помітна оживлена діяльність цих установ.

Значить, причини треба дошукуватися деінде. Я нахожу її ось в чому:

I. Багато громадян забуло про те, що „коляда“ для Рідної Школи признає український нарід через делегатів всіх своїх краєвих українських установ і партій на нараді в дні 3. червня 1920. Багато молодших громадян про таку постанову зовсім нічого не знають; думає, що Рідна Школа узурпувала собі право на коляду. Тому дають на коляду малі датки, не більші, як місцевим установам, нпр. Читальні, Лугові, на аматорський гурток і т. д., або навіть зовсім поминають Рідну Школу при обдаровуванні українських установ з нагоди Рідна Христоваго.

II. У зв'язку з тим, що забулося постанову з дня 3. червня 1920 р. не придержуються установі й проголошуваним кожного року закличкам: Вся коляда тільки Рідній Школі. Дуже часто буває, що зібрану під гаслом Рідної Школи коляду на місцях ділять: частина читальні, частина Лугові, частина на потреби хору, аматорського гуртка і т. д., а щойно якийсь незначний відсоток віддається Рідній Школі. Буває ще гірше: Під фірмою Рідної Школи збирають на місцеві потреби й Р. Ш. нічого не дають. І в останньому випадку не застановлюється над тим, яку велику матеріяльну й моральну втрату спричиняють Рідній Школі безпосередньо, а всьому українському народові посередньо.

III. Славна традиція свята „коляди“, що й джерело аж у докижій добі, і що уявляла була в кість і кров нашого народу, починає затрачувати свій питомо-український характер — господарського свята.

Колись, у давній давнині, свято „коляди“ пробуджувало в господаря-домачина, тобто голови родини його господарську гідність, самоповагу, гордість, самоощану і спонукувало ситати рукою у свої господарські достатки, щоб угоджувати звесничників, що в колядках нагадували йому його господарську гідність, славили його господарський хист, дбайливість і багатства.

Вікова неволя й панщизняне рабство убиває в наших господарях-домачинах господарську гідність і гордість. Залишає це тільки традиційний звичай обдаровувати українські установи грошечком датком — колядою. Але не робиться цього з господарською настановою, не робиться з господарською самоощанною а так, як звичаю. Рука господаря-домачина не сягає глибоко в кишеню, щоб щедрою господарською

букою обдарувати найповажнішу, всенародно установу — Рідну Школу. Дає оттак, що під пальці попало, дає для звичаю, не спитавши вперед поради у свого українського серця і почуття.

Оце й були б три найважливіші причини, що вплинули на зменшення коляди Рідній Школі. Ті причини мусять уступити перед необхідною національною потребою. Значить:

1. Усе наше громадянство, всі стани і класи мусять зясувати собі, що зменшена через кризу жертвенність не має тепер виправдання — треба відповідно збільшити датки на коляду.

2. Пам'ятаючи на постанову з 3. червня 1920 р. не кривдити Рідної Школи приділом частини коляди іншим установам, Такий розподіл коляди, того датку, що має своє спеціальне

призначення на цілі всенародного виховання, треба вважати щонайменше негромадянським, — і вже в цьому році не повинно бути для нього виправдання.

3. Кожний українець повинен давати коляду гідну його особи. Значить, у вимірі відповідним до майстрової здібності, зарібковання й суспільного становища.

4. Коляду повинні давати не тільки фізичні особи, але також і правні, тобто всі українські економічні, освітні, культурні установи та торговельні й промислові підприємства. Нехай це будуть маленькі квоти, але нехай дають всі!

Якби усі наші низові установи (читальні, кооперативи, Кружки Рідної Школи, Кружки Сільського Господаря, Луги і т. д. дали всі по 1 зол., якби повітові установи дали по 5—10 зол., а краєві по 20—50 зол. — то вже ті невеликі датки збільшили б коляду Рідної Школи на 10.000 зол. Хіба ж це так важко виконати? Навпаки, кожна установа може виконати це без найменшої для себе кривди. І певно виконують це всі установи, яких провід почуває в собі господарську гідність і самопошану, коли є національно свідомий і суспільницько наставлений.

Треба мати надію, що все українське громадянство подбає, щоб підчас коляди виявити у відношенні до Рідної Школи найдалше йдучу господарську настанову й національні чесноти.

А. Домбровський.

З українського життя на Буковині.

Чернівці, 28. XII. 1937.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ „УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ“ В ЧЕРНІВЦЯХ.

Одна з небагатьох наших чинних установ, яку не знеохочували навіть важкі обставини — це „Українська Школа“.

Заснована в 1887-ому році, за ініціативою нектого діяча й організатора на полі шкільництва бл. п. Омеляна Поповича, вела ця установа невпинну боротьбу за українське шкільництво на Буковині.

В 50-ті роковини „Української Школи“ прийшлося згадати довоєнний стан нашого шкільництва: 216 українських народніх шкіл, 17 у-

траквістичних, 4 середні школи, відділ при державній учительській семінарії та кілька фахових шкіл, а на чернівецькому університеті по 2 катедри на філософічному та богословському факультеті. Те все минуло.

Згадка про те викликала відповідний настрій, серед якого відкрито 27. XII. 1937. р. ювілейне свято „Української Школи“. В промовах д-ра Кириліва, голови „У. Школи“ та проф. Бриндзана, голови „Народнього Дому“ відбилось минуле й сучасне цієї 50-літньої освітньої установи. В обох промовах, відчувалося той самий настрій, ту саму провідну думку. Того скарбу, що його здобули перед війною такі олиці як Омелян Попович, Степан Смаль-

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД“

повість.

Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло“, Львів, Ринок 10, II. І у всіх книгарнях.

Стоцький, Микола Василько та їх співробітники — того скарбу не доцінив нарід.

Байдужність широких мас, матеріалізм частини інтелігенції спізнювали дальший розвиток шкільництва та поглиблювання освіти.

Прийшла війна — немов та Божа кара й забрала все тим невдячним, що не вслі були прийняти та затримати дане добро. А коли сьогодні терпимо наслідки повоєнних легковажних діл — то це наука, що лише власною силою можна поставити тривалі основи.

Святочну програму доповнили: виступ української струнної оркестри та деклямації п-ї Радзівєвської.

Свято закінчено відчитанням привітів. Особливе враження зробили привіти галицьких установ, які прийнято рясними оплесками.

Рішено вислати привіт академ. С. Смаль-Стєцькому.

На святі розпродано нововидану „Ілюстровану Історію Т-ва „Українська Школа“, що й написав проф. Микола Гарас, та ч. 22 часопису „Рідна Школа“.

Після обіду відбулися Загальні Збори Т-ва „Українська Школа“; вибрано новий Виділ, у склад якого ввійшли: д-р Кирилів, проф. Бриндзан, проф. Гарас та ін.

Вечором відбулася товариська стріча.

РІЗДВЯНА ВЕЧІРКА.

Дня 28. XII. м. р. відбулася у „Народнім Домі“ в Чернівцях Різдвяна вечірка греко-кат. жіноцтва, організованого в Т-ві „Міроносиці“. Між запрошеними гостями була й п. Кирилівська з Галичини та відпоручники місцевих українських товариств.

н.

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

ГРА ЖИТТЯ.

(Докінчення.)

У кімнатах аж кричала своєю білиною чистота. Радісна тиша обіймала затишок.

— Добре якось склалося, що ви тепер прийшли — говорив при столі лісничий. — Я маю бути завтра зі Славою в місті. Ви тимчасом заопікуватися нашим домом.

Згодився неспівом. А перед очима бачив якийсь надзвичайно цвітистий край, залитий ніжними мелодіями, немов наповнений соняшними бризками. Мріяв. На гранатовій стелі неба лавили зорі...

Лісничий із жінкою вибрались у місто дуже рано.

Шойно родився день.

— Щасливої дороги — кидав їм услід Тищенко.

А сам сумний.

Знову ця сама самота; знову ці безконечні думки.

Пригадав собі молодість, як безжурним хлопчиною бігав сюди по лісі. Таксамо, як тепер стояла тут лісничівка, а в ній високий, бо родатий та такий милий дідусь.

Ну, і Слава.

Обидвоє ходили в дідусем у глибину лісу.

А там і страх і тайна небагнута й їх почування — дивно свіжі. Шойно згодом зрозуміли, що це кохання. Ось цей самий, оброслий мохом гінич. Кілько тайн ховає він у своїх запашних стінках. Як багато міг би він сказати!

І це все проминуло.

Прийшов хтось, хто з серця, мов із скарбниці вкрав прискладане довгими роками золото, залишаючи пусту тугу. Так у дальні гинуло щастя, що не вернеться.

Болів його череп від натиску думок. В серці молотило.

І тоді бачив у мріях цю давню, прекрасну Славу, що залишилася ідеалом для його химерної душі. Хотів викликати її благальним криком із темної зеленої тиші.

А зелень, що довкола нього зливалася за вела танок.

Почав бігти.

Перед очима бачив лиш роздвоєне сміхом обличчя: очі, приманливо осяйні, розпущені золоті кучері, уста — складені до поцілунку.

Гнав, мов вітер, якби мав перед собою мету.

Сонце, продираючись крізь гушавину листя, падало нерівними латками на пісок дороги...

Знайшли його шойно вечором із розбитою головою на лісній поляні.

— Здається, пані, що в хорого, крім рапи в голові, ще якась хвороба. Чи не треба буде прикликати ще лікаря нервових хворіб — говорив до Слави Савчук, лікар. — Може це лише стряс мізку від удару, а може...

Слава задумалась.

Пригадався їй цей день, коли дідко радив вийти за Савчука.

— Той десь у світі, не знати, чи вернеться. Я вже старий. Хто заопікується тобою? — говорив.

Пригадалась їй перша зустріч із Савчуком і слезами зайшли очі.

— Хтож у тебе, доле, жадав би здійснення думок недодуманих, мрій недомріяних? — майнуло їй у голові...

Тищенко під опікою жінки та Слави віднаходив пам'ять. Щораз більше дошкунувала йому нудота довжезних днів та відбирало всякі живіші порухи одноманітне піклування.

Аж прийшов день повороту додому. Рішив знову взяти себе у рамки обмеженого життя, які сам на себе наложив.

— Тям, Славо, що я одружився з Галею лиш на перекир тобі; проти волі, проти серця. Тому так нещасливо почуваюся. Нема кому віддати серця.

На далеких обрїях топився день, забираючи зі собою світло.

Він дома.

Байдужим поглядом оглянув дитячу ланічку на застеленому столі та замкнувся у своїй кімнаті.

Яка розкіш віддати себе мріям!

Тоді гине свідомість змарнованого життя, гинуть понурі тони буденного гамору, а стелиться перед тобою далечин барвистими килимами!

Аркадій Тищенко бачив, як скорою ходою бігла озорена ніч і відтворював серед неї тишу ліса. Не знав, чи це той ліс, який покинув учора, чи давній — з дитячих літ. Поволі гушавина зливалася з великоміською юрбою. І все довкола нього стало живіше. Зрозумів, що життя має свої закони і що навіть мрії можуть його прикрашувати щоденно та невпинно.

Щиро повитаємо Ювілятку „Просвіту“ в 70-ті роковини її великої праці. Щедро зложім жертви на „Дар Просвіти“!

З життя української колонії в Кракові.

Життя української колонії у Кракові, як і в інших університетських містах Польщі, оживило українське студентство, якого число в Ягеллонському університеті цього року помітно збільшилося (нових студентів понад 40). Українське студентство Кракова організоване в „Українській Студентській Громаді“, що ділиться на кілька окремих секцій.

Свою працю почало краківське українське студентство торжественною інaugурацією нового шкільного року 10-го жовтня. Того дня о. д-р Хрущ підняв Службу Богу в намірених українського студентства, після чого відбулися студентські сходина, а ввечері „інаугураційні вчередині“.

За тижня почалося буденне життя, пішла праця в різних секціях УСГ. Головним чином вивчалися та працювали в рефератах, що їх виготовляли члени Т-ва і часами хтось зпоза організації. Де тих останніх треба зарахувати улажені: Туристично-Краєзнавчою Секцією викладав проф. В. Кубійовича п. н. „Вражіння з прогулянки на північно-західній українській землі“ та п. н. „На карпатських полонинах“ і викладав д-р Д. Домінова п. н. „Де шукати наших традицій?“ та п. н. „Об'єднання чи роз'єднання?“

Згадана вгорі Туристично-Краєзнавча Секція улаштувала на початку грудня м. р. під проводом проф. В. Кубійовича прогулянку до Величків (18 учасників).

На терені УСГ веде успішну діяльність філія Т-ва „Відродження“, що уладила виставу протиалкогольних і протинікотинних образів,

зорганізувала „Живу газету“, дала один реферат і влаштувала сьєто в честь Митрополита Н. Сембратовича.

Цікаву „Живу газету“, що складалася з поважної і веселої частини, уладила теж українська Студентська Корпорація „Сєн“.

При Видні УСГ існує мистецький гурток „Зарево“, що уладив виклад „Архитектура та його творчість“ і згодом улаштував у салі „Промислів“ академію в честь того мистця-ювілянта.

Українська Студентська Громада відбула два сьєта: антопадове і в честь поляглих під Базарем.

Ясно, що і Кракова не минула справа т. зв. „лавкового гетта“. У цій справі краківське українське студентство відбуло ширші сходина, на яких заняло становище, одностайне зі становищем українських студентів у Львові.

Справа допомоги студентству була одною з поважних турбот УСГ. У цій справі відбулися ширші сходина УСГ і дві анкети громадянства. Обговорено на них засоби допомоги, зайнято, єдино збірку та вирішено оснувати студентську харчівню. Збірку започаткував о. д-р Хрущ, що адеквалізував на ту ціль 20 зол. За тим гарним прикладом пішли представники різних установ, що жертвували більш чи менші суми.

Коли взяти під увагу старше громадянство краківської української колонії, то треба згадати ще Андріївський Вечір з народними танками, вояками та іншими товаришескими забавами, що його влаштував місцевий „Союз Українок“

В. М.

Зїзд прийняв апель предсідника гучними оплесками.

Після того голова пос. Василь Мудрий вголосив 1-годинний політичний реферат, що його вся зала вислухала з великою увагою. У зв'язку зі своїм рефератом запропонував він Зїздові широкі резолюції, які відчитав м-р Бородайко.

По вислуханні тих резолюцій Зїзд прийняв внесок о. Думанського, щоб вислати привіт для Експедиції Митрополита й обох єпископів: Преосв. Івана і Преосв. Нікити.

З черги пос. Вол. Целевич вголосив широкі організаційний звіт.

Опісля Зїзд вибрав на внесок о. Думанського Комісію-Матку, якої склад по доповненнях п. Галібея, п. Чумера, о. Татомира й інших представляється так: інж. Дутка Володимир, о. Коверко, д-р Макарушка Любомир, пос. Кузьмович Володимир, дир. Сіян, ред. Бачинський Василь, пос. Пеленський Зиновій, п. Стефанівський Михайло, п. Юнік, о. Малешко, Петро Гораль, інж. Юліян Темник, Максимович, Ротчик і д-р Николайчук.

Коли вибрано вже Комісію-Матку, предсідник проголосив півгодинну паузу.

По паузі прийшов перший до слова речник опозиції пос. Володимир Кузьмович, якого промови вислухали всі також з великою увагою. На закінчення промови промовець широкі резолюції, які відчитав ред. Пашківський.

Перед приступленням до дальшої дискусії, до якої зголосилося к. 30 учасників, вибрано ще на внесок інж. Гарасимовича комісію резолюційну, що малаб на основі предложених досі (і можливо в дальшій дискусії) резолюцій випрацювати такі спільні резолюції, які міг би прийняти цілий Зїзд.

Год. 4.30 попол. Дискусія йде далі.

„Зберегти від забуття пам'ятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вагість в очах кожної справді культурної людини“. Ці слова П. Куліж („Записки о Южной Руси“, 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові“ (вуд. Чарнецького 24) і ви, стоячи у його ряди, причитесь цим до ствердження старовинності української культури та її високого, європейського рівня вже у книжній добі.

ДЕФІНІТИВНЕ ІМЕНУВАННЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ВОЄВОДИ.

В дні 1. п. м. офіційно іменували дотеперішнього тернопільського віцесєводу Томаша Малицького, який виконував уряд воєводи, тернопільським воєводою.

ДИМІСІЯ МІНІСТРІВ У МЕКСИКУ.

Міністри: внутрішніх і закордонних справ та господарки подалися до димісії. Дотеперішній шеф уряду адоравал Хосе Сьорат став шефом союзного уряду.

Народний Зїзд.

Народний Зїзд Українського Національно-Демократичного Об'єднання у Львові почав свої наради у віторок 4. ч. м. в салі театру Рівнородностей. Присутніх на салі 212 делегатів з правом голосу, що заступають 59 повітів, крім того 47 гостей на галерії. Контролю не сходив і при вході на салю переводять апаратники-дуговики.

Отворив Зїзд в год. 10.50 голова УНДО пос. Василь Мудрий, що привітав зібраних, відчитав порядок наради і згадав померших за минулих 6 літ акційних членів УНДО, яких пам'ять прийняв ашанували повстанням із місць. Підняли за той час отсі громадяни:

1932: Юліан Романчук, нестор українських політиків, вист. ред. „Діла“, голова Українського Клубу, основики Тов. „Народна Рада“ і Націонал-Лем. Партії. — О. Евстахій Качмарський, декан і парох Славська. — Юрко Гаджаровський, теліник з Войнилова, видний член УНДО і заступник сенатора. — О. Софроні Левинський, парох Стриганець. — Петро Луць, будівничий, підприємець, член Нар. Організації. — О. Омежан Гавришко, парох Долишова. — Д-р Іван Ганкевич, адвокат у Коломиї. — О. Ізидор Ганкевич, свещеник-ювілянт в Устю Єпископським.

1933: Петро Масик, ем. держ. службоник з Мшани. — Д-р Андрій Луця, адвокат у Борщеві. — Селянин Йосиф Миштак у Товстенім, довгочасний член Ширшого Народного Комітету. — Селянин Дмитро Лесюк у Кунявцях. — Господар Теодор Соломка, довголітній член ЦК. — О. Олександр Стефанович, член Народної Ради, довголітній член Народного Комітету і ЦК. — О. Микола Селазький, парох Янчима. — О. Дмитро Скелеткович, парох Поморян. — Д-р Яворська Олександрівна, посол і член ЦК. — Гай Дурбак, член Організації Українців м. Львова.

1934: Теофіл Герасимович, визначний мпани Галича. — Іван Пеленський, громадянин Комарна. — Д-р Остап Постриган, член ЦК Тернополя. — Павло Ходоровський у Болестраших. — Михайло Гушеский, ученик, президент Центральної Ради, один з основики УН. Ц. П. — М-р Володимир Баран, урядовець Орг. Українців м. Львова.

1935: Проф. д-р Станіслав Дністрянський. — Д-р Андрій Чайковський. — Іван Стронський.

голова Взаємної Помочі. — Д-р Ізидор Боцюрків, адвокат і член Орг. Українців м. Львова. — О. Сидір Зельський, парох Миялтиня Старого, член Ширшого Нар. Комітету.

1936: О. Михайло Світеський, парох Ладичина. — Гриць Глазкий, редактор „Свободи“, голова ЦК УНДО Львів-повіт, директор Краєвої Народної Кашеярії. — Д-р Олександр Пеленський, адвокат, голова ЦК УНДО в Комарні. — О. Петро Стернюк, парох Пустомит. — О. Іван Туркевич, парох церкви св. Пятиниць у Львові. — О. Іван Федиский, парох Любіня Великого.

1937: Д-р Степан Федак, член Партиїного Суду. — О. шамб. д-р Степан Юрик, голова ЦК УНДО в Золочеві. — Сел. Ілля Блавацький, зі Стронятина. — О. Паятон Карпінський, парох Острівця. — О. Михайло Бобович, парох Галібович Великих, голова ЦК УНДО в Бібурі. — О. Михайло Гіряк, парох Любачева. — Селянин Іван Пукач, заступник голови ЦК. — Андрій Зелений, член Центрального Комітету. — Д-р Теофіл Окунівський, адвокат у Городенці, б. посол і діяч УНДП. — Спирідон Беньковський, ем. радник, член Нар. Організації. — Сидір Промисливий, ем. директор гімназії у Львові. — Д-р Мирон Кондрат, адвокат, голова ЦК УНДО в Турні. — О. Степан Воис, член ЦК УНДО в Тернополі, делегат на Зїзд.

Після того на внесок адв. д-ра Николайчука вибрано Президію Зїзду в особах: адв. д-р Михайло Волошин — голова, сен. О. Луцький — І. заст. голова, адв. д-р Блашкевич — ІІ. заст. голова, о. Онискевич і п-і Макарушкова — члени. Секретарі: м-р Я. Ясеницький і Мих. Борчок.

Обнявши провід, голова Зїзду д-р М. Волошин подякував присутнім за довіру і після того вголосив коротку, глибоко обдуману промову, в якій накликавав учасників до спокою і дисципліни, щоб усі вишшли з цієї салі не роздлані й ослаблені, а напиком — скріплені на душі і підбадьорені до дальшої тяжкої праці. Нинішні часи — казав голова — вимагають від нас гарту і посвятти. Жде нас тут велика проба — дати доказ, що зуміємо ту пробу пережити гідно, що пелі Зїзд, на який спрямовані очі всіх, дасть притоку до повної консолідації всіх наших розпорошених сил.

Календар „Криниця“ на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ“ найновіший огляд з усіх длян нашого життя і всесвітніх політичних подій. — „КРИНИЦЯ“ — це провідник кожного українця в його професійній праці. Замовляти — в Адміністрації „Діла“ — Львів. Ринок ч. 10. ІІ пов. і в усіх книгарнях.

Ціна всього зол. 1-50, порто 30 сот

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Як зреформують промисловий податок?

Міністерство скарбу аладило вже проект закону до промислового податку, що основно змінить цей податок. Отже новела передбачує вже від 1. січня 1940 р. скасування промислових свідоцтв. Щоб доходи державного скарбу не зменшились внаслідок скасування промислових свідоцтв новела передбачує підвищу податку від оборотів на 0.1% для більших реєстрових підприємств товарної торгівлі і видавництва книжок (з 1.2% на 1.3%); для підприємств з річним оборотом понад 50 000 зол., і тих підприємств з річним оборотом понад 15 000 зол., що його осягають з переробу чужих матеріалів з 1.9% на 2%; для банкових підприємств з 1.7 % на 1.8 % і для експедиційних, перевозових та комунікаційних підприємств з 2.5% на 2.6%. Зкінці від усіх договорів землеплодами на біржі треба буде платити податок у висоті 1% від обороту. Дотепер усі біржові трансакції землеплодами були звільнені від промислового податку від обороту ще від 1932 р. Наслідком цього звільнення зросли швидко біржові обороти землеплодами. І так коли в 1932 р. біржові трансакції осягнули ледви суму 25 мід. зол., то в 1936 р. дійшли вже до суми 685 мільонів зол. Немає двох думок, що проєктований податок у висоті 1% від трансакцій землеплодами зменшить обороти цими продуктами на біржі, бо за робіток з продажі нпр. збіжжя доволі низький купці збіжжям будуть скривати дійсні обороти так, як це було перед 1932 р. Щоб дати якусь

рекомпенсату збіжжям торговцям проєкт передбачує податкові полекші від оборотів збіжжям та іншими землеплодами на 1%, а млинам від продажі та виміни муки і грису на 1.5%. Однак ці полекші не зрекомпенсують тих тягарів, що спадуть на наші Союзи Кооператив чи Центросоюз, коли скасують полекші від біржових оборотів. Інші податкові ставки нпр. щодо оборотів з комісу, посередництва праці і т. д. новела залишає без змін.

Далі новела приймає як основу виміру загальний оборот замість дотеперішнього приходу бруто. Крім того новела передбачує полекші для т. зв. „посереднього експорту“ звільняючи від оборотового податку краєві торговельні експортні фірми, які скуповують товари на вивіз від промислових підприємств. Передбачує теж т. зв. „податок на етатизм“. Його будуть платити ті державні підприємства, що не є правовими особами. Такі підприємства будуть платити оборотовий податок у подвійній висоті в порівнянні до податкових ставок приватних та інших державних підприємств. Т. зв. „податок на етатизм“ має вможливити суперництво з тими державними підприємствами, що не оплачують доходного податку та інших реальних податків.

Зате новела передбачує данину для союзів територіальної самоуправи, промислово-торговельних і ремісничих палат та фахових шкіл. Цю данину будуть платити всі зарічкові підприємства і самостійні вільні звання у формі реєстраційних оплат від 1. січня 1940 р. Дотепер самостійні вільні звання, як адвокати, лікарі, інженіри і т. д. не викупляли промислових свідоцтв, лише платили податок від обороту. Ось так на них спаде новий тягар. Реєстраційні оплати платитимуть при викупі реєстраційних карт. Найвища реєстраційна оплата для промислових підприємств сягатиме 300 зол., для торговельних підприємств — 250 зол., для торговельних агентів — 150 зол.; найнижчі оплати будуть вагаться між 10 і 30 зол. З доходів з реєстраційних оплат припадає: 50% союзам територіальної самоуправи, 20% промислово-торговельним та ремісничим палатам і 30% фаховим школам.

Против БОЛЯХ ГОЛОВИ
НЕРВОВОЛЯХ І ГРИПІ
KOWALSKINA
ПОРОШКИ

Конфіскація майна та інтернування осіб.

Обі ці кари передбачує розпорядок президента Польщі з 24. жовтня 1934 р. про деякі провини проти безпеки держави. Першу з них накладає на основі ст. 4 § 2 згаданого розпорядку апеляційний суд, що у складі трьох суддів розглядає всі провини проти безпеки держави, якщо устійнуть підчас розправи, що засуджений дістав плату за виступ проти безпеки держави. В такому випадку суд накладає на засудженого (крім в'язниці або кари смерті) конфіскацію винагород, що їх засуджений дістав за провину або конфіскацію її рівновартості.

Отже якщо засуджений не мав би вже навіть грошей, що їх дістав за провину проти безпеки держави, в такому випадку ст. 4 § 2 згаданого розпорядку наказує стягнути її рівновартість з майна засудженого. Ця кара нічим іншим, лише частинною конфіскацією майна засудженого. Вона зарисовується ще вправіше на основі постанови з статті згаданого розпорядку, що звучить: „Суд може, попризв'язанні, вимірити при засуді за обману провину — грошам до 100 000 зол. за злочин — до рівнозначної висоти.“

Необмежена висота гривни, що її передбачує розпорядок про деякі провини проти безпеки держави, є теж нічим іншим, лише формою конфіскації майна засудженого. Згаданий же цієї строгої постанови для засудженого є постановою ст. 43 к. к. кодексу, що стосується теж до злочинів і провин зі згаданого роз-

порядку. Отже ст. 43 к. к. каже, що якщоб стягнена гривна наражувала засудженого на маєткову руйну, слід наложити на нього виконання праці на рахунок гривни; якщо засуджений не міг би виконати цієї праці — слід йому вимірити кару заступного арешту найбільше на 2 роки. Однак практично величезна гривна означає саме надзвичайну підвищу виміру кари, бо „суд може“ надзвичайно загострити кару в'язниці велитеською гривною.

Далі ст. 5 § 1 згаданого розпорядку накладає на суд обов'язок піддати засудженого під поліцейний догляд на час від року до 5 років,

якщо засудить його на кару понад рік в'язниці за провину проти безпеки держави. Тут свобода судді зводиться з уваги на строгу постанову розпорядку лише до того, що від нього залежить час поліцейного догляду над засудженим: рік, два, три чи п'ять? Поліцейний догляд зводиться до того, що повітова влада загальної адміністрації (староство) може: заборонити засудженому побут у деяких округах, місцевостях або теж визначити йому місце побуту з тим, що його можна покинути лише за дозволом цієї влади. Засуджений обов'язаний повідомити староство до 6-ох годин про зміну місця свого побуту чи помешкання. Крім того згадана влада може переглядати все листування, що надходить до засудженого або що він його висилає. Може теж наказати, щоб засуджений зголошувався в означеному часі до староства чи до станиці поліції і складав висношення щодо свого заняття, способу життя і засобів прожитку. Вкінці поліція може з кожній порі ввійти до помешкання засудженого і перевірити, чи висношення засудженого є правдиві.

Ось так поліцейний догляд зводиться до: повного обмеження свободи рухів засудженого, зборони побуту в деяких місцевостях або (напакі!) інтернування в одній місцевості, припинення всіх громадянських прав даючи змогу поліції переглядати все листування та входити в кожній порі до помешкання.

Львів. Коперника-4.

ЗАКОН ПРО ДЕВОЦІОНАЛІ І РУХЛИВІСТЬ ПОЛЯКІВ.

Сойм і сенат прийняв уже законопроект про виріб девоціоналій. Його постанови зводяться до того, що предметів релігійного культу в Польщі не можуть ні виробляти ні продавати „іновірці“, себто жиди. Тепер поляки заходяться коло того, щоб виріб цих усіх предметів релігійного культу зосередити виключно у своїх руках. Широку акцію в цій справі веде „Інститут ружаньцови“ в Торуні. Тепер цей інститут переговорює з французькими фабриками у справі доставки ліфабрикатів до виробу вервесць, щоб згодом перейти до повної фабрикації девоціоналій. Як-що наша „Доставка“ не зацікавить відповідних кол громадянства, щоб забезпечити українській фабриці девоціоналій дотеперішні права, то все буде в нас чуже — навіть ікони. Рухливі сусіди тягнутимуть великі суми гроша з продажі своїх девоціоналій по відпустах і празниках.

Рагляни і пальта

оказійно до продажу.

„КОНФЕКЦІЯ“, Личаківська 1.

На Ялинку

найкращий і найцінний

дарунок це

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛО“

20 томів вартості зол. 39.—

ТІЛЬКИ ЗА 30Л. 25.—

ціна поодинокого зол.

Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІУ І РИЗКУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Ореллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Булановський: ЯК ЧОЛОВІН ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчан: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Насан: КЛУБОН АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубинко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Пуляк: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОМУЗИ“ — не елі	2.—
Фр. Алексювич: 7 ЛІТ НА СОЛОВ'ЯКАХ — спомини заспація	1.20
Ілько Бошляк: НАПРОЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50
Замовляти: „ДІЛО“ — ЛЬВІВ, РИНОК 10.	
Почтова пересилка 30 сот.	
Хто замовить цілий комплект — не платить пересилки	

На свята

ВИКА ТОХРАСЬКІ, УГОРСЬКІ

MAGYAR CSARDA

Львів, 2. мая 11 А.

Тел. 238-36

В'їжджайте нашу угорську винарню.

Сторінка без політики.

ДРУГЕ „Я“.

НЕІМОВІРНА ІСТОРІЯ З РОЗДВОЄННЯМ ОСОБОВОСТІ.

Одною з найдивніших постатей, які науковий світ окультистів знає, була п-і Рене з Ф. Дослідів з нею не можна переводити прилюдно, бо вона не терпіла ніякої реклами. Так, що можна було переводити їх дні у замкненому коалі принах і знайомих. Проте дві події, що трапилися тієї стрункої, чорноволосій із палаючими очима жінці, поставили її в ряд найкращих медіа світу та одночасно заслуговують, щоб їх докладно описати.

СТРІЧА У ВІНДІ.

У Святий Вечір 1932 р. верталася п-і Рене з міста, позвагодивши свої останні передсвяткові оруддя. Вона вийшла до вікна, зачинила за собою двері і натиснула електричний гудзик. Кілька хвилин пізніше на третьому поверсі, на якому містилося мешкання п-і Рене, трапилося неабияке. Побіг Рене знайшли у вікні неспитому. Вніс її вікні один сусід, який хотів зійти на долину.

Колиж згодом молода жінка прийшла до себе пізно опівніч, оповіла вона таку історію: В одному менті, коли вона звернулася до одної зі стін малої келійки вікна, зачепила вона раптом якогось чоловіка. Його очі були замкнені, волосся висало на чоло й виглядало геть змочене. По хвилині п-і Рене пізнала в дивному чоловікові свого брата, який уже від кількох літ мешкав у Ріо де Жанейро. Спершу вона подумала, що брат зробив їй несподіванку й прийшов у візиту, не повідомивши її про це. Вона хотіла підступити до нього, але ноги відмовили їй послуху. Вона не могла навіть сподіватися на зустріч з ним. Коли вікно сталося, зникло швидко як завжди зникло, так теж швидко пропало. У тому самому менті стратила п-і Рене пам'ять.

Кілька днів пізніше дістала вона телеграфічну вістку, що її брат у Бразилії стрінувся смертельною пригодою. Коли він хотів підчас купелі рятувати якогось малого хлопця, що по-

тавав, дістав удар серця і пішов на дію моря. Дві години після того зникнув він як привид своєї сестри.

ЧОЛОВІК ІЗ СПІВОЧИМ ГОДИННИКОМ.

Друга така неімовірна дивна й несамолюбна подія трапилася під час товариського вечору в знайомих п-і Рене. Господиня налила вина в чарки й одну з них подала пані Рене, яка піднесла чарку до уст.

Раптом її рука впала без сил знову на стіл. Її очі опинилися, якимсь дивним, непорушним поглядом на золотому течиві в чарці. Уста прошептали кілька дивних речень, з яких можна було зрозуміти лише кілька слів: „Співочий годинник...“ „Злодії!“

По кількох хвилинах п-і Рене прочувала. Вона була незвичайно схвилювана й заявила: — Прошу мені вибачити, але мушу йти негайно додому. Там напевне щось трапилося.

Щав пригода мала ще більше дивоглядне й неімовірно закінчення. П-і Рене стрінула, вернувшись додому, поліційного комісара, який уже ждав на ній.

Він попросив її замкнути мешкання й піти з ним негайно на поліційний комісаріат. Там довідалася вона, що перед кільканадцятьма хвилинами привезли туди злодія, який вломився був до її мешкання. Вломник дрожав ще досі, мов у пропасниці і побачивши п-і Рене, скончив в панічний страху: — Цеж та сама жінка!

І він почав шось лебедити до поліційних ґрабонів.

Вона заявила, коли вазя співочий годинник до рук, виринула зовсім несподівано, геть з під землі. Відтак шептала крізь зачинені двері. Нічого не розуміла...

Співочий годинник — це була стара родина пам'ятка, яку п-і Рене незвичайно любила й шанувала. В тому самому менті, в якому вломник ховав старий годинник до свого клутка, мала п-і Рене в чужому мешканні привид. Одночасно побачив теж злодія й друге я. Дивна ява так його перелякала, що він стратив голову і забувши про всі засоби обережності, попав просто в руки сусідів, які з черги передали злодія поліції.

П-і Рене померла недавно в Парижі, відмовляючись далі від прилюдних сеансів.

ПАВЛИНА ЛЯНДАВ

СКЛАД ШНЛА, ПОРЦЕЛЛНИ, ЛЯМП ЕЛЕКТР. І НАФТОВИХ

ТА ВИПОВІДАЛЬНИХ НАЧИННИХ НА ШНІБІ І ЗАБІВІ

Львів, вул. Казимира Великого 17.

„СВІДОК“.

Під таким заголовком „Відомості Літературні“ з 2. січня 1938. р. пишуть:

„Кажуть, що література — це відзеркалення життя. Але „Мали Дзенік“ ч. 324. доказав, що воно напівжизнь. В статті про нинішню телефонічну ліній „на креслах“ автор признається, що був свідком допитів поліцією сільського хлопчини, приловаченого на гарячій випику, як викручував шрубки зі залізничних рейок. Запитаний, чому це він робив, хлопчина відповів, що шрубки були йому потрібні як тигарці до рибальського неводу.

— Бо вони й з дівкою в середині та й всі однакові тигарі мають — виправдувався наївно хлопчик. — Шля наше село ними послуговується...

— Чи не знаєте, що це може спричинити катастрофу поїзду та смерть багатьох людей? — перервав йому „шпидовник“.

— Чомуж би ні, знаємо, пане коменда, — вкисносно шпидовник допитувача, — але там є аж

три шрубки, то ми одну лишам, щоб рейки не подаліся та шоби поїзд міг перейти...

Як бачимо, — зауважують „Відомості“, що не література відзеркалює тут життя, але що життя живим украло літературі одну спенку з відомої новели А. Чехова п. и. „Злоумисленник“, повторюючи найдокладніше діялог судді з рибалкою Денисом Григорієм... І закінчують: — Цього винаходу кореспондента „Малого Дзеніка“ не можна легковажити. Перед пресою відкриваються величезні перспективи“.

Від себе додамо, що католицький (!) „Дзенік Мали“ — це одна з тих польських газеток, яка проводить в україножерній кампанії. Поміщуючи оту псевдо-кореспонденцію „Дзенік“ мав на меті алармувати своїх читачів черговою протипольською інсинуацією про саботажну акцію... Тим разом на ординарній брехні (ба й крадіжці!) припилюють „Дзенік“ такі самі його земляки.

Завдяки сварці віднайшов дочку.

Проф. Розмидо з Мілану був великим аматором тиги. Мешкав він у домі, в якому панувала повна тиша й почувався дуже добре. Та на його нещастя один із дотеперішніх мешканців випроводився і відав мешканця анималістичній добротою й приємною дозною. Від того дня сибітний спокій і тиша в домі Розмидо зникли у домі волого локатора голао паню Коім того прибрала дочка тиги ще й на фортепіані. Профессором узявся згодом терпелив і він зробив авантюру своїм сусідам. Шля спроста опинився в суді.

Коли волога панічка подала своє офіційне й дату уродни, профессор збівся і заявив, що ця

панічка — це його дочка. Він оповів, що коли вийшов з ліжчини в Палаці під час світової війни, познайомився він з оперною артисткою на прізвище Ермїні Борірі. Відтак Розмидо поїхав до австрійської неволі. По кількох місяцях дістав від своєї коханої лист, що вона породила дочку, який дала своє ім'я. Більше не дістав від матері своєї дитини ніякої вістки і не міг теж її шукати. Щобно завдяки авантурі, що її тепер своїм сусідам зробив, віднайшов на превелику вітх свою дочку, якої досі ще не бачив.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО“

ЛІТАКОМ ПРИВЕЗЛИ ОТРУТУ КОБРИ, ЯК ЛІК.

Молодий бельгійський дипломат лікувався в одній з найкращих санаторій Брісселі на важку тропічну недугу. Лікарі заявили, що його може врятувати тільки інекція з отрути кобри-самця. Управа ліжничі вислала телеграми до всіх європейських зоологічних городів з проханням доставити до Брісселі таку отруту. З Берліна прийшло повідомлення, що в тамтешнім зоологічному городі мають кобру, але самцю. Та одночасно повідомили одного берлінського торговця звірятами, який мав самця кобру. Змива переїздила негайно літаком до Брісселі, де лікар міг негайно дати хорошему підпільну інекцію та врятувати життя

ЧОЛОВІК, ЩО БАГАТО ГОВОРІТЬ.

Генерал Мольтке збирав завжди всіх старшин до себе з нагоди роковин цісарських уродин. Генерал мав славу дуже мовчавої людини. Коли він виголошував тост у честь цісаря, говорив залюбки тільки такі слова: „За успіх Його Цісарської і Королівської Величності!“

З тієї нагоди вже кілька днів перед цісарськими „уродинами“ старшини закладалися на високі суми, кілька слів скаже ген. Мольтке під час тосту. Одного разу генерал сказав не сім слів, як звичайно, лиш дев'ять, бо додав слова: „Прошу Панів“. Старшина, який програв заклад, пояснював перед своїми товаришами свою програму так:

— Не диво, що я програв заклад. Наш маюшав ставіється й тому так багато говорить.

СТОЛІТНІЙ ДІД У СВІТОВІЙ ВІЙНІ.

В Німці в Югославії помер селянин Лабонич, який мав 123 роки. Небіжчик брав участь у часі свого довгого життя в сімх великих війнах. В 1914 р. не зважаючи на свій вік (він мав тоді 100 літ) зголосився він тоді до війська як добровольця, брав участь у багатьох боях і вбивав з них зовсім без шкоди.

ДИВОГЛЯДИ 1937 Р.

Найоригінальніший заклад.

Важко в тім випадку вирішити, кому належало би першество в найоригінальнішій закладі, бо один заклад був інше дивоглядний від другого. Та всеж таки першество треба признати артистові Грубі, який в однім ресторані в Моравській Остраві заложився, що він вип’є „гальбу пива“, значить не тільки саме пиво, але й шкло „гальби“ потовчене на мілький порошок. І справді він виграв заклад, але з ресторану відвезли його негайно до ліжничі.

Найоригінальніша збірка.

Про те ми вже теж писали в „Ділі“. Нео може почуваючись Рішард Петерс із Аделаїди. Він збирає домовини і гордий, що вдалося йому зібрати більше 700 різних примірок, між якими є теж золота домовина з часів фараонів. Ця домовина є теж найдорожчим і найартістичнішим примірником із цілої збірки.

Найдивніша крадіж.

В тім випадку першество припало в Румунії. Коло Ясія є маленька дерев'яна залізнична станція Дернштаура. Одної ночі злодія викрав цілу станцію разом із рейками та скромним удодженням.

Найдивніше самогубство.

75-літній Антін Марсік із Гумполцу в Чехах вбив собі тупий ніж у серце, побиваючи його як молотком, куснем полотна.

Небуденний випадок.

Недалеко Колинуджу у Злучених Державах зустрілися два зата. Оба шофери спихали на себе вину тієї катастрофи. В суді виявилось, що вони оба брати, які не бачилися вже 27 літ.

ВЕСЕЛЕ.

ЗЛОБНЕ ПИТАННЯ.

Відомий фільмовий актор Кларк Гейбл стрінувся одного дня з голівудською фільмовою зіркою, про яку всі знали, що вона незвичайно швидко зникає мужі. Стрінувшись із нею, запитав він, що акторка в жалюбні одязі, що його теж чимало адивувало.

— Що сталося? — запитав він.

— Ох, я стала вдовою від чотирьох жінок — відповіла сумно акторка.

— Ох, напразду співчуваю вам, пані, а який то муж умер?

Дехто — каже автор — боїться вести ліберальну політику у відношенні до українців, бо це могло б бути шкідливе на випадок якби над Дніпром повсталала незалежна українська держава. Автор добачує ... в тому тільки користі для Польщі: з одного боку ослаблення

Найдешевше джерело закупу

порцеляни, скла, кристалів та електричних ламп тільки у фірмі:

Т. Й. АВІН

Львів, ПАСАЖ МІКОЛЯША.

— Війнят Боя, члена Польської Академії Літератури, що мав відбутися у Львові 10. грудня, відбудеться 7-го ц. м. у селі Поль. Т. Я. Музичного п. з. „Незакрепін в літературі“.

— Директором львівської Рішничої Палати після смерті б. п. Йосифа Цеміоловського став дотеперішній заступник його, Мечислав Фалдзівський. Походив з Кракова, але студював у Львові, де скінчив лісовий, описав різний вид на політехніці. Відбувши дволітню практику, працював чотири роки як рішничий інструктор у воїтах підгаєцькому, бережанському і перемиському. Описав був організаційним інспектором у Рішничому Товаристві, керівником львівської делегатури, а від 1935. р. перейшов до Рішничої Палати.

— Дві жінки. В Острові пов. Рудки в часі літніх ферій вела садок Р. Ш. укінчена семінаристка Варвара Стахович. Вона зробила прогулянку з дітьми до саду в Загір'ю. Коли верталась до Острова, вибігло з польської „світлиці“ кілька осіб на дорогу і один кликнув: „іде руска свиня“. Дівчина, подразнена таким виступом полка перед українськими дітьми, звернула той сам епітет під його адресу. За що відповіла їй дівчина, що це не руска свиня, а українська. Вона отримала від нього удар по голові. Вона отримала удар по голові. Вона отримала удар по голові.

— Жаклина смерть двох осіб у лазничці. В блоках 3: У. С. при вул. Малаховського 2. таймала мешканка т. зв. гарсоніру 37-літня Анна Евгенья Рудерфер. Коли вона кілька днів не виходила з мешкання, звернуло це увагу її знайомих. Коли сторож із сусідами відчинив двері, знайшов у лазничці трупа Рудерфери та її приятеля Юзефа Місса, купця. В кімнаті стояли порожні пляшки ріжні причадили до голення й одяг. Імовірно Місс купався і затроївся газом, який витікав нещільними рурками. Коли він почув, що має покликати на поміч свою приятельку і схопився її сильно за руку. Вона страждала мабуть під впливом газу арду притомності і впала одягнена в лазничці. Імовірно трупи лежали кілька днів.

— Львівська хроніка. В жидівському домі старців при вул. Ралпортта запалився бальок від коміна і завалялася стеля, причому агнула 67-літня Євті Шапіра, на якій ваялася одяг. В ливниць школи ім. Сенкевича при вул. Даниловичів вибухла у складі вугля пожежа, яку вгасила міська вогнева сторожа. — При вул. Сакраментов 14, затроїлася на смерть газом 22-літня Анастасія Рачкевич, родом з равського повіту. Причиною самогубства була нещаслива любов. — В ресторані Шкодрона вярденно на шкоду д-ра Станіслава П. футро вартості 500 зол. — Кароліна Шумена (вул. Шептицьких 19) повідомила поліцію, що її наречений Роман Подолук (вул. Мохначського 56) виникнув від неї 370 зол. і тепер не хоче жити з нею.

— Краса хроніка. На дорозі із Залішків до Товстого п'ятьох грабників напало на візника Пакмана і забрали йому готівку 106 зол. — В Коломиї посварився за рибу Петро Дюба зі своїм зетом Мих. Слободяном, який так ударив його вижками у голову, що цей незабаром помер. — В одному пансіоні у Вороніжці поперетинала собі бритвою жилу в руках Ядвіги Мачури, бачкова урядовця з Варшави. Причиною наміреного самогубства були непорозуміння з нареченим.

— Бандити в Рогатині. До мешкання купця Миса Кришлера в Рогатині добулися ввечері озброєні бандити і почали тероризувати й бити домашніх, щоб доконати грабунку. Одначе слуга побігла до недалекної аптеки, звідки телефоном заalarmовано поліцію. Крім того збіглися сусіди на крик людей бандити втікли відстрілюючи.

— Палазом хотів затерти слід крадіжки. В Устриках Долішніх пов. Лиско в мешканні вчителя Альбіна Каніцького вибухла пожежа, яку швидко вгасили сусіди. Поліція стаєрала, що меблі були оббиті нафтою, отже не було сумніву, що пожежа повстала наслідком піла.

ду. Коли вернувся до дому Каніцький, стверджено, що з його мешкання пропали цінні папери та біжутерія загальною вартості 4.000 зол. Того самого дня покинув мешкання субльокатор Каніцького, Т. С., також учитель і виїхав до Львова, де має родину. Відразу повстало підозріння, що він перед своїм виїздом допустився крадіжки і щоб затерти слід, підпалив мешкання. До Львова писано негайно розвідника, який при допомозі львівської поліції арештував учителя С. і приставив його назад до Устрик, де ведеться даліше слідство проти нього.

— Самогубство дефранданта. На дорозі між Крем'янцем і Білокриницею застрілилися секретар громади Угорсь у крем'янському повіті Ст. Сваровський. Доходження устіними, що Сваровський відібрав собі життя, не могли вираховуватися із 400 зол. недобору.

— Процес б. надіришського старости Робакевича Жигмонта визначили на 10. й 11. ц. м. Розправу буде вести суддя Кадів, обвинувачуватиме прокур. Трембалович, боронитиме адв. Г. Сайдлер.

— Влом до Районової Молочарні. Невідомий справник вломився вночі до Районової Молочарні в Саджани пов. Богородчан і вкрав з вертгійамської каси 4.000 зол. готівки. Поліція пошля в цій справі слідство.

— А в Совітах розстрілюють... У Ленінграді скінчилося кілька політичних процесів, при чому більшості обвинувачених засуджено на смерть. Органи ГПУ викрили більшу групу „шкідників“, між якими знайшовся голова райісполкому Вагладов, секретар райісполкому Троїцький і шість партійних діячів. Всіх тих „шкідників“ розстріляли. Крім того розстріляли 5 „шкідників“ із службовців державних крамів „Нора“ та „саботажистів“ заведення „Красний трейдольник“. Слід зазначити, що це вже третя в черги група „саботажистів“, яку викрили в заведеннях „Красний трейдольник“.

— Любов і політика. З Букарешту повідомляють, що прихильця румунського короля, пані Люпеску, покидає столицю Румунії й виїздить до Парижа. Причинився до того новий прем'єр Гога, який повідомив пані Люпеску, що в інтересі короля мусить вона виїхати за кордон. Того самого дня король Карло II. відвідав її в її віллі, при чому прийшло до дуже драматичної сцени. Остаточно пані Люпеску згодилася покинути Румунію. Кажуть, що разом із нею поїде її батько, відомий промисловець у Чернівцях. Пані Люпеску має в Каннах віллу, що сусідує з палаткою, в якій мешкала якийсь час пані Сімпсон. Туди й вона поїде з Парижа.

— Будуть ходити в рибках. Одна велика фабрика шкір у Данії займалася гарбуванням риб'ячих шкір і закупила вже 40 тисяч шкір із морських риб. Вони призначені на виріб жіночої обuvi, торбинок, рукавичок і т. п.

— Паніка в церкві. В Палермо в одній церкві вибухла наслідком короткої електричної лауки пожежа. Серед паніки нарід потолокоча на смерть одну старушку, а 20 дітей подушено тяжко.

— Жаклина снігова заметіль шаліє від кількох днів у Румунії. Багато місцевостей, міст і сіл, засипало на кілька метрів снігом. У Констанці припинилася всяка колова комунікація. Всі дороги і залізничні шляхи засипали. Згинуло багато людей, кілька осіб у самому Букарешті.

— Пропаля летунка. Маріс Іллі, відома французька летунка, що вистартувала із Сайгону (Кохінхіна) до Парижа, перелетіла над Іраном. Від цього часу пропала без сліду, не даючи від себе ніяких сигналів.

— Партитура надана телевізійно. У Фінляндії велику сензацію викликала продажа партитури твору Сібеліуса „Народини вогню“, яку фінський академічний хор позичив від одної львівської фірми і віз зі собою на турне у За. Державах. Тому, що зближався речинець концерту, копію партитури передано телевізійним шляхом до Нью Йорку. Це перший випадок того роду в історії музики і він причинився сильно до спопуляризування фінського академічного хору в Америці.

— Ріжні вісти. Німецький автокар, який їхало 23 туристів, упав під Болзано на ховський гірській дорозі з висоти 50 метрів у пропасті. Три туристи агнули на місці, а решту перевезли до шпиталю. — Біля місцевості Батлер (світ Індана) розбився на залізничному переїзді самохід, який їхало семеро хлопців і дівчат у віці 14—15 літ. Всі згинули.

— Справлена помилка. У „Дні“ ч. 3, з ц. р. у посмертній згадці про д-ра О. Мохначського надруковано помилково „Наталі з Мелешкевич“, має бути: з Мелешкевич.

В перші роковини смерті

Д-ра СТЕПАНА ФЕДАКА

відправляють заупокійну Службу Богу в Святоюрському Храмі в четвер для 6. січня 1938. в год. 8-йї зранку, на яку запрошуює

Родина.

3 нових видань.

НЕПОКАЗНА, АЛЕ ШКАВА КНИЖЕЧКА: БУКВАР ДЛЯ НЕПИСЬМЕННИХ „ДО СОНЦЯ“

В своїй акції поборовання неписьменності не могла „Просвіта“ поминути такого важного засобу, як відповідний підручник для навчання дорослих неписьменних.

Зложити добрий підручник для навчання дорослих неписьменних, або, як ми звикли го. ворити, буквар, не є вже така легка справа, як декому може здаватися. Дотепер у нас появлялося чимало букварів для дорослих неписьменних. Складали їх звичайно недбало, найчастіше народні вчителі, що для них буквар був щоденним варстатом праці. Отже люди, так мовити б, фахові.

Алеж ці фахові люди робили не менше „фахові“ педагогічні помилки, попадали в очевидні наукові та життєві парадокси. Складали вони підручники ніби-то для дорослих неписьменних, але ці букварі своєю методикою та дидактикою надавалися поправді до науки лише малих дітей. І в цім саме була основна помилка, так мовити б, первородний гріх усіх дотеперішніх букварів для дорослих неписьменних.

Нам не вільно ніколи забувати, що між неписьменною дитиною та неписьменним дорослим є природна, глибока й основна різниця: ріжниця у вітах, у фізичнім і духовім розвитку, в соціальному становищі. З цієї природної, основної різниці випливає сфера духових зацікавлень та емоціональних зворушень людини. Інший світ духових зацікавлень та емоцій у дитини і зовсім інший у дорослої людини.

Дорослу людину цікавлять передовсім явища суспільного життя, тількиж вона їх не розуміє, або розуміє по своєму. Відсіля переважно випливають її духові зацікавлення. Дитина живе головною в дитячому суспільстві, отже і її духові зацікавлення родяться та повертаються до світа дитини.

Кожне початкове навчання, передовсім навчання письма, мусить спиратися на духові зацікавлення учня. Відсіля простий і логічний висновок, що на інших методичних і дидактичних основах мусить бути побудований буквар для дітей, та на зовсім інших буквар для дорослих неписьменних.

Такої простої й очевидної правди не знали та не визнавали зовсім автори букварів для дорослих неписьменних. Тому „До сонця“ В. Польського треба назвати доброю, щасливою та позитивною новою в цій ділянці.

Книжечка „До сонця“ складається з двох частин. Перша — це буквар, що в 16-й лекції (більш-менше на два місяці) має навчити неписьменного читати й писати. Друга — це початкове читання для малописьменної людини, що має дати їй основи освіти, розвинути національну свідомість та розбудити почуття громадянських повинностей. Цю другу частину книжечки „До сонця“ можна б сміло назвати початковою енциклопедією, евангелієм національної свідомості й патріотизму та книгою „премудрості“ України. Її суспільство-знавства для неписьменної, чи пак малописьменної людини.

В. Польський своїм „До сонця“ дав доказ, що він не лише гарний педагог, але ще кращий популяризатор. У простій, приступній формі, що не розходиться з наукою, він викладає малописьменній людині основи України. Її суспільство-знавства. Малописьменний довідується вперше, може в житті, що це таке рідна мова, читає про „Просвіту“, про Шевченка, любить його віршами пізнає свій рідний край, дізнається, що він українець з українською мовою його рідна мова: знайомиться також зі звичаями та культурою українського народу.

Окрему увагу присвятив автор історії та географії України. Він розкаже малописьменному про нашу днину силу і славу — про українську державу в старовині, за козацьких часів та в найновіших часах, описує докладно етнографію української землі та знайомить, як розвивалася на ній організаційне життя українського народу. Тут знає малописьменний всі інші наші

Навіть найвибагливіших гостей вдоволиш шинкою „ЦЕНТРОСОЮЗА“

нальні культурно-освітні товариства, економіко-господарські, тіло-виховні та суспільно-просвітянські організації — кілька вони мають членів, що роблять, які часописи видають та де знаходяться (адреси). Говорить окремо автор про українську церкву та її значення в культурному та моральному відродженні українського народу, розказує окремо, хоч коротко, про Франка, Стефаника, українську музику, про Лисенка, бандуру і т. д. Словом, знайомить з тим, що можна назвати наукою про сучасну Україну.

З книжечки „До сонця“ пізнає неписьменний також числа до 1000 та навчиться додавати, віднімати, множити й ділити цілими числами на письмі й у пам'яті.

При кінці книжечки „До сонця“ подав автор свої методичні поради, як треба вчити дорослих неписьменних. При тих порадах кожний неписьменний, навіть селянин чи робітник, може стати добрим учителем дорослого неписьменного. Дитина може вчити батька й матір, брат брата, сестра сестру, сусід сусіда. Простий „нарід“ може доказати такого чуда, що за одну зиму цілий український нарід може стати письменним. Тоді пропадуть зпоміж нас близько два мільйони неписьменних українських людей.

Дай Боже, щоб це сталося на порозі ювілейного року „Просвіти“!

Іван Юшишин.

ХТО ХОЧЕ ПОМОГТИ РІДНІЙ ШКОЛІ?

Купуйте всі

РИБУ НА СВЯТА

тільки у фірмі

інж. Б. ПОПОВИЧ, Львів, Руська 16.
Тел. 105-05.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Курс культурно-освітніх провідників. Повітові культурно-освітні т-ва Рідна Школа, Просвіта, Союз Українок (Одеський Господар у Перемислі), як відомо, займаються з культурно-освітнім життям нашого села, арийшли весною минулого року до висновку, що без інтенсивної праці, без відповідно вишколених провідників на місцях годі у сьогоднішніх часах дійти до намеченої цілі. Тож на освітньому засіданні покликані до життя спеціальну колегію під проводом проф. Гонтарського Ів., якої завданням є підготувати кадри культурно-освітніх провідників. Ці провідники мають знати, що таке сільське, освітнє смолоскипання по наших селах, мають стати вагірними провідниками загальноного життя села, мають тим знанням, яке добувають на курсах, ділитися зі своїми односельцями: в читальні, в „Р. Ш.“ і т. д. Колегія організувала вже минулого року весною відповідний курс, однак той курс не міг принести бажаних наслідків, бо він був розірваний — відбувся тільки тиждень по закінченні. Тому цим разом колегія організувала 6-денний постійний курс, на якому викладали відбувалися по два рази і пополюди. Курсу слухано з великим зацікавленням 65 повних знань та жажти знання молодих хлопців і дівчат. Колегія поробила всі можливі заходи, щоб цей курс поставити на відповідному рівні, та щоб слухачам дати можливість в якнайкращий спосіб навчати в різних ділянках. Предметами справили з великою повагою виконати своє завдання, яке добровільно взяли на себе. Курсанти вислухали таких предметів: Релігійно-моральне виховання — о. канц. В. Гриняк; Громадянство у громад. — проф. І. Гонтарський; Організація у громад. — п. В. Нагайський; Гігієна — д-р Р. Несторович; Історія і географія — п. проф. І. Завали; Література — д-р І. Мандиш; Закон про т-ва — д-р М. Рибак; Громадська самоуправа — д-р О. Сенченко; Кооператив — д-р О. Станімір; Книжка й часопис — д-р П. Шкурат; Діловодство в т-вах — д-р М. Кома; Методика впрод. — п. Бр. Андрухович; Оподаткування — інж. А. Артимович; Нова історія — проф. А. Маринюк. Закінчення цього курсу відбулося в суботу 31. грудня п. р. в присутності представників державства і перемиського громадянства, на якому обговорили курсу діставали посвідки. До курсантів промовляли: д-р Рибак, голова П. Ко. „Р. Ш.“, відгукуючи

ючи їх ролю на селі і д-р Загайкевич, що звернув увагу на національне виховання села. Від курсантів промовляли: Генгало Мирон, Данилко Олександр і Хома Марія, що в простих словах виказували ширшу подяку колегії за організування курсу, представникам за ширше й сердечне відношення до виховання кадрів культурно-освітніх провідників і за покладені труди та зусилля. Дякували проф. Гонтарському, управителеві курсу й інституту, а якому знайшли приміщення, за батьківську опіку. При кінці промови проф. Гонтарський і роздав свідоцтва. Курс закінчено відзначили національного гімну й спільною шинкою.

Курс Х. В. М. Рівночасно з курсом культ.-освітніх провідників відбувався в залах Народного Дому заходами секції Хліборобського Вишколу Молоді при філії „Одеського Господаря“ 3-денний курс амагунів. У цьому курсі вваля участь 46 амагунів (нох) 1-го і 2-го ступня. Викладали відбувалися подія риво і пополюди, а ввечері спільне читання книжок і часописів. Викладали д-р. Бачинський Л., д-р. Михаловський Е., д-р. Сенченко О., інж. Бурій М., інж. Мосора В. й інж. Зап'яський М. Закінчення курсу відбулося 1. п. м. у присутності представників перемиських установ. До курсантів промовляли: голова Х. В. М. д-р. Сенченко О., заст. голови „С. Г.“ д-р Рибак М. і в імені Українбанку „Вра“ м-р Чубинський А. Від курсантів говорили: Кравець Семен, Староста Евфросина і Павло Василь. Слід підкреслити, що подібні курси амагунів філії „С. Г.“ влаштовують від кількох літ з цілю виховання нових крапних господарів. Цього року звернено увагу головно на годівельну господарку.

Загальні Збори Т-ва „Українська Бесіда“ відбулися 31. грудня п. р. під проводом заст. голови д-ра Околоту Івана. По закінченні з діяльності Виділу відбулась окремий дискусія, в якій промови застановились над оживленням життя в Т-ві та над призначенням нових членів. До нового Виділу виїхали: голова д-р Загайкевич Волод., члени: д-р Околот К., д-р. Михаловський Е., проф. Пашак М., д-р Шкурат П., д-р Несторович Р. і п. Гоцький В.

З відчитової сесії. В суботу 1. січня п. р. на запрошення Виділу Учительської Громади і Т-ва ім. П. Могили заступили до Перемисля звалили наш учений мейстер проф. д-р інж. І. Фешенко-Чопівський з відчитом на тему „Тяжкий промисел та його значіння в сучасній господарстві“. Реферат цього вченого стигнув до сесії „Української Бесіди“ поважну кількість перемиського громадянства, яке виловило сесію по береги. Н. м.

ДОБРОМИЛЬ.

Перше „Свято Опашности“ в Добромилі. Для 19. м. м. в год. 1. попол. відбулось заходом кооперативу „Народний Дім“ у Добромилі у власній сесії „Свято Опашности“. Сесія почалась за мала для численної зібраної публіки місцевої та з доколотичних сіл, так що опашані учасники прислухувались програмі з сусідніх хат та коридорів. Свято почалося відспіванням кооперативного гімну. Опашані д-р Володимир Загайкевич викололи реферат про аналіз опашности. Референт похвалив значіння свята, опісля перейшов до значіння опашности для людини. П. рідних та звичайні великого значіння для нації. Реферат, що його вислухали зібрані з великим зацікавленням, викликав у слухачів незатерте враження. В дальших точках програми хор місцевої читальні під проводом д-ра Романа Кушніра відспівав „Стоять Каїна“ та „Луну над Дніпром“ Тішчин, композиції п. Меланія Кушніревої. Душе горно декламували малюк Меланія Муліцький. Свято покінчилося відспіванням національного гімну.

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ

Гасм'якові, товариські змагання обох дружин відбулись в четвер 6. п. м. на льодовищі Цитаделі в год. 11.30 передполуднем. Обі дружини виступили у своїх найкращих складах.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Звичайні Загальні Збори Спортивного Товариства „СТЕП“ у Львові відбулись в неділю 28. січня 1938 р. в. в год. 11-й передпол. у власній домівці при вул. Рутівського 22. III. з таким порядком дня: 1) Відкриття Зборів і вибір Президії. 2) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 3) Звіт з діяльності Виділу. 4) Удільнення абсолютної уступки. Виклоші. 5) Вибір нового Виділу. 6) Внесок й запити. — За Виділу: Е. Чуман, заст. голови, Вол. Баліньський, секретар.

Віденський футбольний турнір. В суботу й неділю відбувся у Відні турнір найкращих австрійських і чеських футбольних дружин, який дав такі результати: Спарта — Австрія 6:1 (3:1). Спарта перемогла несподівано високо. Славія — Вахор 3:2 (2:0). І друга чеська дружина виграла, хоч грала доволі слабо. Вахор — Спарта 3:2 (0:2). Ще кілька змагань перед кінцем Спарти вела 2:0 з воєсім послідовно програна матч. Австрія — Славія 3:2 (2:1). Австрія грала краще ніж в суботу.

Американські боксери прибудуть до Європи. Американська аматорська вісімка приїде в лютий п. р. до Європи й буде боксувати з вісімкою Мадридської й Н'меччини.

Знак охороняний

Чай Прівес

Сильно запашний.
Дуже видатний.

ПІД ГАРАНТІЄЮ
ПРИРОДНИЙ
НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

На допомогу студентству.

Виназ дальших жертв.

Зложили в зол.: Українська Школка (зі зборів) Перемисль 270. М-р Степан Мотульський (зі зборів) Миколаїв 141.50. Службовики Зем. Банку Гіпотетного у Львові — за грудень 20.50. Іх Експедиція Митрополит, Львів 50. „Ново Село“, Львів 20. Кружок „Орлія“ при св. Юрї, Львів 17.35. Гр.-кат. парохіальний уряд у Стоянові (з таїн) 4.54. Д-р Павло Цимбалістий, Львів 5.50. Осип Пацкань, Делятин 2.50. По 10 зол.: Народний Дім Миколаїв Старий; інж. Володимир Дутка, Станиславів. По 5 зол.: Інж. Юрій Мерунович, Станиславів; Корбінський Омелян, Львів; Роман Лаврук, Беліць; Василь і Марія Япулячки, Сипівське Воєводство; о. Кравець Омелян, Ошквіт; М. Прийдун, Лисини; Гордицька Михайлина, Яворів; Грива Вертинорок, Коло; Модест Каратинський, Львів. По 4 зол.: Михайло Суботельний, Зашків; Валентин Антін, По 3 зол.: Юрко Микитюк, Пилипи; Теодор Салагуб, Лелюхи; тит. „Промісвіт“, Остобуж. По 2 зол.: Файда Михайло, Ситихів; І. Сохоцький, Сосновів; інж. Роман Білинський, Львів; Микола Тисовський, Потік; Ярослав Дашко; Федорук Давид, Відня Камінь; о. Володимир Маса, Новосілка; д-р. К. Тіт, Лихохора. По 1 зол.: Володимир Федорук, Голуби; Павло Кіт, Винники. По 50 сотиків: Евгений Орліський; В. Кривошій; П. Кунець; І. Нагнибіда — всі з Лохів. — Разом 641.89 зол.

Рівночасно подаю до відома, що п. Ольга Шматера зі Зелемини перестала на мої руки такі речі: 1 куртка, 1 одяг комплектний, 1 одяг без штанів, 1 пара мейтків, 1 шапка, кілька краваток.

Всім П. Т. Жертводавцям складно ширшу подяку.

За Академічне Душпастирство:
о. д-р Іван Гриньох,
Львів, пл. св. Юра ч. 5.

ПАНЬЧОХИ І БІЛЛЯ

по цінах конкурентних

поручає „**МАНОН**“ Шайнохи 1.
(ріг Коперника)

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ілюстрований журнал історії та побуту. Х. річник. Число 1. Осень 1938. Зміст: Микола Лебединський: Крути. Павло Магас: Святевір у Бориславі. — Від Видавництва. — Іван Юрїв: Акт 22. січня 1919 року. Федь Триндик: Восні усмішки. — Д-р Іван Іванець: Українське батальне й історичне малювання. — Святослав Шрамченко: Повстання Центральних Установ Українського Морського Відомства у 1917 р. Теофіл Коструба: Де похоронено кн. Романа Мотиславича. — Д-р Н. Гіриш: Макулиньські події в 1919 р. — Михайло Серета: Українська жіночка у визвольній війні 1917—1920. Ярослав Гриневич: Подільські дні, подільські ночі. — Рецензії і самітки — Бібліографія.

ТЕХНІЧНІ ВІСТІ, орган Українського Технічного Товариства. Р. XIII. Грудень 1937. Ч. 10. Зміст: Про домо суа. Новелізація гірничо-нафтового закону. Зацікавлення потреба. — І на Волинці промисел — репортаж. — Техніко-господарський огляд. Зайти, рецензії. — З життя У. Т. Т.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів 1937. VI-й річник. — Зміст: Звідолення Головної Управи Р. III. за час від 1. IX. 1936 до 31. VIII. 1937. І. Провід Рідної Школи та його діяльність. Основні праці: проводу. Склад і розподіл чинностей. Важливі праці: проводу. — II. Організаційні справи Рідної Школи. III. Дошкільна Рідної Школи. Дитячі сади. Заходи: „Світлиця“. IV. Шкільництво Р. III. Ниродні школи Р. III. Збірні лекції. Школи поза Галичину. Середні школи (гімназії) Р. III. Фахові школи Р. III. V. Бурси Р. III. VI. Педагогічна вистава. VII. Українська Порада для вибору аванта. VIII. Фінансова господарка Головної Управи Р. III. IX. Жертвенність. X. Підприємства Р. III. XI. Повітові Союзи Кружків Р. III. XII. Більше до 1936-7 рік. — Закінчення.

Українська молодь! Допільний збірник ювілейного „Дару Просвіти“!

